

MARCIUS TIZENÖTÖDIKE.

Csütörtök

54. szám.

Pest, június 21-kén 1849.

E lap megjelenik minden nap estve, vasárnapot kivéve.

Előfizetés mai naptól december végeig Budapesten háshordással 5 fr., vidékre postán borítékban 6 fr. p. p.

Hónapos előfizetés csak helyben, s a hónap első napjától kezdve fogadtatik el.

Előfizethető helyben a kiadóhivatalban (Országut Kúnewalderház) és minden postahivatalnál.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp.

Egyes szám ára 3 kr. pp.

Pest június 21.

Ha az embernek valahogy egy pár külföldi, tulajdonképen osztrák lap jut kezébe, elolvassván azt, nem határozhatja el magát, nevéssen-e vagy boszankodjék.

Minden lap, minden hasáb, minden betű tele van muszkákkal.

Olvassuk, hogy Posonyban ilyen olyan nagyszerű Verbrüderung tartatott, hogy Olmützbe két compánia orosz behuzódott, s hogy a többi majd azután jó, hogy Gödingbe 4 ezer portio széna lett megrendelve, hogy Prerauba három bataillon muszka gyalogság berukkolt, egyik zászlóalj azonban visszament, de két nap mulva megint ott termett.

Szóval nincs nyugoti határszéleink felé fekvő osztrák város, hol a muszkákat az emberek meg ne bámulták volna.

A bécsi spieszbürger azon tanakodik, hogy a császár Haynau Feldzeugmeisteret leteszi, s a fővezértséget Paskevicsnek adandja.

Bécsben két muszka császárfiók nagy pompával fogadtatik, mire a vénasszonyok legfőkötősbike a Közlöny már bizonyosnak hiszi, hogy e két romanoff ivadék vezéri szerepet viend.

És utójjára mi a láttatja ezen temérdek muszkaságoknak?

Posonyban mondják van egy rakás belőlök, egy másik csapat Árvamegyében eszi a zabkenyeret, ha kap.

Legujabban pedig midőn a muszka ministerium a külföldi udvaroknál levő meghatalmazottait az interventio létrejöttéről tudósítja, olly tartózkodólag beszél, hogy ha az ember a kérdéses okirat szavain el akarna indulni, hinnie kellene, hogy a muszkák teendője Ausztriában nem több, mint elfoglalva tartani Gallicziát, Morvát s tán Csehországot, hogy azalatt a császáriak minden erejüket Magyarországra hozhassák.

Annyi bizonyos, hogy ha a muszka interven-

tiót a szó teljes értelmében kellene vennünk, azóta több jeleit látnók ezen lépésnek.

Austria sürgetné és sietetné az ügyet, s éjszak teljes mozgásban volna.

Mert történetesen Muszkaország sincs ám azon állapothan, hogy osztrák sógora kedvéért 80,000-nyi sereget hozzon elő.

Ott van Lengyelország, honnan egy katonát sem hozhat ki, sőt tekintve a mozgalmas időket, inkább vinnie kell oda, mint onnan kihoznia.

A mit tehát hoz, azt messziről kellene hozni. Ez pedig nagyobb munka, mintsem mit a jó szomszéd szép szeméért a királyok megtenni szoktak.

Ugy látszik tehát, Muszkaország ide engedte csapatainak azon részét, mellyel ő nyugoti határai felé mindig manoevrozni szokott.

Ezekkel pedig elbánunk valahogy.

Harci tudósításaink a nyugoti határszélekről épen azon alakot vették fel, mellyet viseltek a mult év vége felé.

Ott is mindig győztünk, ott is esudákat tettek egyes huszárok, akkor is beszéltek, minő gyáva az ellen, hogy nagyobb rész örömmel pártolna hozzánk s a t.

Végre azonban, midőn Windischgraetz bejött, az ujoncz és számra nézve az ellenségénél hasonlíthatlanul kisebb hadsergünk olly sebesen vonult vissza, hogy zászlóaljaink vissza sem néztek az ellenség felé.

A mit a hivatalos tudósításokból mostanában olvasunk, szakasztott utónyomatai azoknak az Ordódi, s mit tudom én miféle vitéz tetteknek.

A csornai ütközetet ide nem értjük.

A többiben az látszik ki, hogy aligha nagyon vertük meg a németet. Vagy legalább, ha a német elbeszéli Bécsben, hogy az osztrák sereg minő vitézséget fejtett ki, nem fog olly nagyot hazudni, mint a millyet különben szokott.

Ha azt olvassuk, hogy mi a németet visszanyomtuk, azonban a tulnyomó erők érkezésével visszavonultunk, azonnal értjük, hányat ütött az óra. —

A tulnyomó erők megérkezének tulajdonította Austria is, hogy a Tiszától a Vágig kergettetett.

Sajnálattal kell megvallani, hogy hivatalos tudósításaink szerkezeti mesterségét az osztrákoktól meglehetősen megtanultuk.

Az alvidékről egy szót sem olvasunk még mindeddig. Mintha minden a legjobban volna.

Június 20-kán.

Tegnap ígértem, hogy a cultusministeriumnál történt igazolásokról is egy pár szót szólok.

Előre azonban megmondom a kutfőt. Egy olly hivatalnok, ki Budapesten maradt s szolgált Windischgraetz alatt, Horvát minister által aztán szerencsésen igazoltatott és egy ollyan, ki a kormányt Debreczenbe követte, őt hónapig csekély fizetésért, alárendelt helyzetben ott dolgozott, most azonban Laupassot kapott, e két cultusministeriumi hivatalnok beszélgetett tegnap a gőzösön, Buda és Pest között s a közöttük szövődött beszélgetést történetesen végig hallgattam.

— Kedves Horácom, mondá egyik, te ugyan szerencsésen jártál. Szólj, kiadták-e fizetésedet?

— Oh édes Virgilem! nagyon dicső történet. Szolgáltam Havas ő excellentiájánál s fizetésemet kiadatta. Azonban azon ürügy alatt, hogy a magyarok által adott fizetési ívemet elvesztém, ujat kértem s felvett fizetéseimet abba jegyeztetem be.

— De mire való volt ez?

— Mindjárt megérted. Most eljön Horvát, igazol. Elémutatom ívemet, természetesen amaz elsőt, abban persze nincs semmi nyoma a németektől vett fizetésnek s kiadatik nekem az elmaradt (?) fizetést marciuson kezdve. Oh barátom, nagyon együgyű ember ez a minister!

— Én kedves Horácom, elmenék Debreczenbe, pedig akkor csak fizetéstelen gyakornok voltam. Ott 400 pengő fizetésbe estem; a kormányval híven ott maradtam, s midőn feljövök, tudatják, hogy nincs több üres hely számomra.

— De ugyan mi lehet ennek oka?

— Nem egyéb, mint hogy kálvinista vagyok, ez a minister pedig nagy pápista.

— Annak magam is láttam nyomait. Most új kinevezéseiről sokat beszélnek irodánkban. Ugy hallom, mind egy szálíg papokat akar alkalmazni az üres helyekre. Egy némellytől azt hallám, hogy még a pápistát sem felette szereti, ha nem pap, de már az rágalom. Hisz én is ilyen vagyok, s engem mégis mindamellert, hogy nagyon gútes innt vagyok, igazolt. Egyébiránt nálunk most három osztálya van a hivatalnokoknak. Egy, a kik szolgáltak az ugynevezett ellenségnek s most igazoltattak, mert a ministernek ugy tetszett; más, a kik szolgáltak és nem igazoltattak, mert a ministernek nem tetszett; harmadik, a kik nem szolgáltak és mégis elküldettek, mert nem hisznek az ostyában.

Itt kikötött a hajó s a beszélgetés megszakadt.

Sajnáljuk, hogy a neveket a hivatalnokok e három osztálya szerint nem hallottuk, mert személyesen őket ismerni szerencsések nem lévén, az olvasót is neveik közlésének épületes örömeiben nem részesíthetjük.

A cultusminister urnak, kivált egy forradalminak, kissé jobban körül lehetett s kellett volna nézni a széles veres övü és infulás urak után is, hogy valljon mi lett belőlük, a hazának e szertreméltó gyermekeiből.

Mi nem tudjuk, hogy az ország primásának, a buzgó és szent Hám Jánosnak vagyonával mi történt, mert a Közlöny hivatalos lap lévén, nem ér rá efféléket közleni. De azt (Eger táján lévén otthon) tudjuk, hogy Lonovichra még nem mondatott ki e név: hazaáruló. Pedig ha valaki, ő meg szolgálta reá. E sima arcú excellenciás ur, szentes lelkét átadta gazdálókra eszközül, s csak annyiban különbözött Hám Jánostól, hogy ez hitványsága mellett még számár is volt, Lonovich pedig okosan rejtekben sunnyogó róka.

És mi valóban csodáljuk, ha a mostani cultusminister még némi kegyelettel tud viselkedni e „vir egregius et praeclarus“ iránt. Hisz Horváth keményen irt a Közlönyben azon alávaló és lélekvesztegető papi közrendelet ellen, mellynek egyik hőse a kedves hasacskaú Lonovich volt.

Illy emberek iránt viselkedik nem csak elnézéssel, de kényeztető kedvezéssel egy minister, ki forradalminak tartja s mondja magát.

És ha valamely mezőn volna alkalma, most a nép szent harca folyta alatt egy ministernek forradalminak lenni — bizonynyal épen a cathapság az. Nehéz tőke ugyan, de Horváth azon szerencsés helyzetben van, hogy maga is a főpapság tagja lévén, tőle a tán kedvezőtlennek látszó rendeletet is felveszik azok az átkozott szőröcsuhás emberek, kik ugyanazt, sőt szelidebbet is egy világtól érdekeik kijátszásának és elfogadhatatlannak tartották volna.

Igaz hogy Horváth helyzetének kellemetlen oldalai is vannak, ha nem nagyon erős lelkü s szilárd és határozott szellemü.

Neki kellene a ministerelnöki beszéd három pontjai jelképe s példányává lenni, hogy azon papság, melly eddig zsoldos hatalom bérszolgája volt, legyen republicanus, a papság, melly a hivatali aristocratiának, bűnökkel fájdalom nagyon öszvekött és legszennyesebb nemével volt elboritva, legyen a népé, a népért és a nép által democrata; és végre a papság, melly setét tudatlanságban kereste bagolyéletének s hiveinek az üdvöt, legyen a világosság és forradalom fáklyahordója, valamint forradalmi, republicanus és democrata a cultusminister.

(Vagy legalább az a neve.)

Ennyit az igazolások kérdéséről. Bár egy lélekzet alatt az ujon kinevezett hivatalnokokról is írhatnák s itt újra csudálatos dolgok merülnek föl Csányinál föl. — De hagyjuk ezeket.

Végre egy ismerősiink kívánatára megváltoztatjuk aláírási betűnket s lesz belőle

Z.

Egy szó a pesti vésztörvényszék ügyében.

Hogy mind a kormány mind az egyes hatóságok és törvényszékek működősei a nagy közönség ellenőrsége alatt álljanak, igen kívánatos dolog; s ezért a „Marcius 15.“ című ujságlapnak legközelebb megjelent némely cikkei, mellyek a pesti vésztörvényszék eljárását bírálgták, csak köszönetet érdemlenek, de más részről, midőn a sajtó legszebb hivatását teljesíti, szükséges, hogy igazságos is legyen, s a közvéleményt tévutra ne vezesse. Illy elvből indulván ki, szerettem volna, ha a „Marcius“ levelezője a pesti vésztörvényszék elnökének a közvadászati összekocznását s a hallgatóság elégtelenségét tárgyalván, egyuttal azt is megemlíti, hogy ez eset nem velem, a pesti törvényszék eddigi rendes elnökével, hanem helyettesemmel történt, mert betegségem miatt már 10 nap óta az ülésben részt nem vehetvén, épen nincs kedvem másért akárminő felelősséget magamra vállalni. Mi pedig a pesti vésztörvényszéknek megrótt eddigi eljárását illeti: ismét ohajtottam volna a tudósító által elősoroltatni azon vádlottakat, kik halálos büntetést érdemltek, s mégis feloldoztatnak. Hiszen nyilvánosan tárgyalatván minden, semmi nehézség nincs benne, hogy mind a vádak mind a bebizonyító tanuvallomások és okiratok hirlapilag közöltessenek. És ha csakugyan volt egyén, ki a törvény legnagyobb szigorát megérdemelte és mégis felmentetett azon okból, mert egy hang nem járult a többség nézetéhez, ugy véleményem szerint a többséget kárhoztatni, s a felelősséget az ártatlanok nyakára tolni akarni, mind az igazsággal mind a méltányossággal egyaránt ellenkezik. Nem is segíthetni e bajon, ha százszor feloszlatják is a törvényszéket; gyökeres orvoslás e tárgyban csak az leendő, ha a tudvalevő „Határozat“ a jövő országgyűlésen ujjal át fog dolgoztatni, mert bizony ebben sok hiány van, s adandó alkalommal én sem kérendek tapasztalásból merített észrevételeimmel előállni.

Fényes Elek.

A középponti vasut igazgatási kérdése.

Az Esti lapok junius 14-kéről kelt számában, Y aláírással egy cikk jelent meg, melly párvonalba állítja az ó-budai hajógyár és a középponti vasut társulati két vállalat igazgatására vonatkozó ministeri rendeletet.

A ministeri rendeletet érdeklőleg, egyelőre szót sem emelnék, ha a cikkirő igazságos és idomos nézpontról huzza a párvonalat.

A cikkirő ugy, miként indokolja az álladami kezelés alá vett hajógyár igazgatásának visszahelyezését a társulati igazgatóság kezébe; s aztán ugy, miként nem indokolja — noha az okokat nyílt vallomása szerint tudja és ismeri (?) — hanem csupán távolról gyanúsítólag hazafias ihletti sentenciákban támogatja a vasuti igazgatóság irányában kibocsátott, a fenébbivel épen ellenkező tartalmu ministeri rendelet helyességét és szükségességét: szerettem hinni, belátásán sőt ta-

lán még sejdítésén kívül is olly rhetorikai figurát talált cikkében alkalmazni, melly a legkedvezőbb értelmezéssel, a középponti vasut igazgatóságát hazaellenes irány, sőt hazaellenes tények gyanuja vádjával terheli.

Ennek elhallgatása árnyat vetne az igazgatóság ismert hazafias lelkületére, főleg azon tisztelt olvasók előtt, kik annak egyes tagjait és a vaspálya viszonyait közelebbről nem ismerik.

De nézzük hát a két vállalat párvonalba tételének Y ur által felállított alapját.

Ugymond ő: „Az ó-budai hajógyár, melly egyik ága a dunagőzhajózási társaság tulajdonának, olly egyesület tulajdona, mellynek részvényesei jobbadán külföldön az ellenséges osztrák tartományokon kívül léteznek. S miután a magyar kormány nem tapasztalta, hogy ezen intézet igazgatósága valamit tett volna a nemzeti ügy s kormány rendelete ellen, ugyan mi indokolta volna az elfoglalást vagy a lezárólást?“

Itt a nyájas olvasónak nem akarva is ama gondolatra kell jöni: Minthogy a vasuti igazgatóság fölőszlattatott, bizonyosan a nemzeti ügy s kormányrendelete ellen kellett vétenie.

Azonban nem is szükség illy természetes következtetéssel kivonni cikkirő ebbeli itéletét, nyíltan kimondja azt következő szavaiban:

Nekünk jogunk van követelni, hogy a hazában minden intézetek ügyünk érdekében működjenek, ellenségeinknek önkényes szolgálatot ne tegyenek, segítyt ne nyújtsanak. Ha valamely intézet ez ellen tesz, joga van a statusnak, kötelessége a ministeriumnak akkép intézkedni, hogy ez ne történhessék. Ezen korlátokon belül nincs joga a statusnak egy társaságot tulajdonából kivétkeztetni, embereit szétkergetni, hivatalnokait feloszlatni.“

Ezek értelmében tehát, midőn cikkirő a vasuti igazgatóság feloszlatását helyesli, egyzersmind ugyanakkor nyíltan bevallja, hogy azt tenni a minister urnak kötelessége volt, mert az igazgatóság ama korlátokon túl terjeszkedett, ügyünk érdekében nem működött, sőt az ellenségnek szolgálatot tett.

Ez legegyszerűbb logikai corollariuma Y ur párvonalának; mert máskülönbén saját bevallása szerint nem lehetne joga a statusnak egy társaság organumait feloszlatni.

Ámde, midőn ekként constatiroznám Y ur itéletét, szavánál fogom s komolyan felhivom annak bebizonyítására.

Illy itéletre hiszem a ministerium sem gondolt, mert a magyar vasut igazgatóság épen a magyar kormánynek egyenes kifolyása. Azon igazgatóság ez, melly csak mult évi julius hónapban a magyar ügy diadala következtében közbizalommal választatott 5 évre a társulati alapszabályok szerint a részvényesek közgyűlésén. Azon igazgatóság ez, melly feladatul tűzte az egész intézetet megmagyarosítani, a minthogy számos idegenek helyét magyar mérnökökkel be is töltötte. Azon igazgatóság ez, melly a vasutnál több visszaéléseket kipuhított és több hiányokat felfedezett. Azon igazgatóság ez, melly a vasut kezelése reorganisatióját megkezdette, s rövid idő

alatt be is végzendette volna. Azon igazgatóság ez, mely a részvénytársulat tökéletes bizalmát bírja. S végre azon igazgatóság ez, mellynek tagjai hazaszeretetről rég ismeretesek, s mellyet Windischgrätz, hiszem, csak ez oknál fogva oszlatott fel.

Ki nem ismeri Ilkei Sándort a magyar kormány alatt az álladalmi javak volt kormányzóját, a mindig szilárd lelkiületű s törhetlen következetességgel jellemzett szabadelvű férfit? Ki gyanusíthatná csak távolról is Ulmann Bernát mostani buzgó honti alispánt, vagy Ulman Sámuel és Copelli urakat, vagy a haza java előmozdításában szűk körében évek óta szép sikerrel csüggedetlenül fáradozó Beszédes urat? kinek határt nem ismerő buzgalma állítá rögtön helyre legujabban Esztergamnál a Dunán általi közlekedést.

Ürményi a volt koronaőr, elnöke a vasuti igazgatóságnak, Pestről elvonult ugyan, de bizonyosan nem azért, mert a nemzeti kormány alatt elnökséget viselt a vasuti igazgatóságnál, nem is azért, mert Windischgrätz őt is megszüntette volt.

Zicsi a statustitkár és alelnöke a vasuti igazgatóságnak a magyar kormány alatt legkevesbé sem folyt a társaság ügyeibe, többnyire külföldön tartózkodott. Különben, ha ezt okul állíthatnók fel a vasuti egész igazgatóság megszüntetésére, akkor a közl. ministerium volt egész személyzetét is meg kell változtatni, mert Zicsi ezen ministeriumban szinte statustitkár volt.

Nem tagadom, voltak és talán még most is vannak a vasuti hivatalnokok közt külföldiek, kik az ellenségnek örömet szolgáltattak. Illyenek állítja elő a közvélemény az üzleti főmérnököt, ki, miként hirdetik, seregünk visszavonulása-kor árulta volna el ellenséges hajlamát.

Távol legyen, hogy ezen ember védelmére szót emeljek, csak is hiteles uton szerzett tudásom után annyit kívánok megjegyezni, hogy seregünk szállítására a vasutvonalat naponként 8—9 menetjövétet tett. A szakértő bizonyosan tudni fogja, hogy az év legrosszb és ködös napjaiban alig eszközölhetett volna többet egyes nyomon uton a leghőbb hazafiúi buzgalom.

A megbélyegzett hivatalnok talán nem is a vonat hanyag kiállításában, hanem sajátosság visszataszító modora által, mit a beállott nagy zavarokban sürűen érkezett rendeletek halmaza potenciározhatott, elég eszélytelenül árulá el magyar-ellenes hajlamát.

Csak a törvényes vizsgálat deríthetné fel a valót.

A gazokat rögtön el kell távolítani. De a veséket nem vizsgálhatjuk, azért azokat is csak tények után kell elítélni. Elítélheti pedig az illető törvényszék, nem a vasuti igazgatóság, sem a közl. ministerium.

Am egyes hivatalnokokat és szolgálkat az igazgatósággal azonosítani nem lehet, hiszen Y ur által az annyira védett gőzhajózási igazgatóság sem felelhet arról, ha egyes hajók kapitányai, miként történt is, az ellenség céljaira játszottak. Ez megtörténhetik akkor is, ha a ministeriumból folyik ki a vállalat kezelése.

Hát Havast, az osztályfőnököt, miért nem sikerült a ministeriumnak kellő korlátok közt tartani?

Különös mentséggel él Y ur a hajógyár társulati igazgatósága irányában.

A lánczhid ugymond szolgálatot tett visszavonuló seregünknek, szolgálatot tett az ellenségnek, mert meg volt kötve, és megakadályozni nem lehetett. Épen ugy a gőzhajók. Lefoglalta az ellenség és használta, mert el nem lehetett vinni. Annak tehát, hogy Puchner Orsováról a társaság 7 hajóját Oláhországba, Jellachich 12 hajót Eszék-re vitt magával, az igazgatóság nem lehet oka, ez neki természetesen legjobban fáj. Ez még nem ok, hogy az igazgatóságot feloszlassuk, a hajógyárt elfoglaljuk és a hajókat elvegyük.

Kérem szépen, hát a vasuti igazgatóság talán áttehette a pest-szolnoki vasutat Debreczenbe? vagy a mozdonykocsikat a Tiszán usztathatta volna le?

A gőzhajókat még inkább el lehetett volna december vége felé a komáromi vár fedezete alá szállítani, miként azokat Jellachich Eszék alá szállítá.

Lássá kegyed, milly részrehajló, és milly elfogultan fogja fel a dolgot!

Kegyed, ha egyenlő őszinte jó szándokkal használja fel okait a vasuti igazgatóság irányában, nem is ama önző hajlammal, millyet a hajógyár társulati igazgatósága mellett tanusít: akkor a vasuti társulati igazgatóságot nem csak pártolni, hanem magasztalni is fogja; mert im ezt Windischgrätz fölslatta akkor, midőn a gőzhajógyár igazgatóságát társulati működései körében hagyta.

Daczára ezen tisztább s igazságosb nézeteknek Y ur mondja továbbá, hogy a lánczhidat és a hajógyárt igazgató derék külföldiek ellen, mig tényleges adat nincsen, hogy hazánk érdekei ellen tettek volna legkisebbet is, nem csak indiscretio, de vétek ellenök lapjainkban rágalmakat szórni.

S hát belszülötteinket, kiknek hazafisága már régtől fogva ismeretes, tényleges adat nélkül szabad-e, nem vétek-e olly éretlen parallelák által gyanusítani, és hazafi érzelmi buzgalmat beárnyékolni akarni? Kegyed is csak a rosz pap ösvényén tévelyeg.

Azt sem hiszem, hogy Y ur kedves szolgálatot tegyen a ministeriumnak, midőn ellentéttel teljes cikkével a vasuti igazgatóság feloszlatása helyességét és szükségességét illy modorban támogatja. E célra gyengébb cikket képzelni sem lehet.

A közl. minister urnak bizonyosan meglesznek saját okai, miért követett ezen két társulat irányában ellenkező utat. Az okokat ön nem tudja, vagy tudni nem akarja. Ezeket én igen belátom, mikről ha a körülmények ugy igénylik, résztesen szólni fogok.

Addig is tanácslom Y urnak, ne fessegesse ezen kényes kérdést olly igazgatóság irányában, minőnek kezeiben tette le az egész egyesület közbizalma a kormányzást. Mert attól tartok, minél többet erőködik célja mellett: annál többet demonstrál ellene.

Az idő meg szokta érlelni gyümölcseit!

Horváth János,
vasuti műtani bíráló.

Czáfolat Somogyból.

A Marczius 40-ik számában egy kontár festőtől ábrázolt kormánybiztosi mintaképet olvasánk, melly aljas céljául tüzte ki, lealacsonyítani egy férfit, kiből egész megyénk, s a haza minden jó érzésű polgára, a tett, süker, s becsület emberét, nem anyira hivatalánál, mint egyéniségéhez kötött hazafi tetteinél fogva tiszteli.

Hijába gunyolja cikkkiró a ministeriumot e választás miatt; mert ez, mint alább kitünik, bárha szálka is némelly aristocraticus barlangban titkosan működő férgenek, kiknek ő magát nemtelen eszközökül lealjasítá, de a becsületes tettekben érdemet keresők előtt olly szerencsés választás vala, mellyért az általa bilincseiből kiszabadult Somogy népe áldja istent s hazánk bölcs kormányzóját, s hogy ezen kinevezést, melly a népérzelemmel találkozott, hálaszavakban, s százezerek aláírása mellett mélyen t. kormányunknak fölliratban meg nem köszönte e megye képviselőt, csupán e fiatal férfi szerénysége tartá vissza. Önnek e ragaszkodást, csak látni elég leendett volna arra: hogy ha a becsületnek legkisebb szikrája lobog ön keblében, a vox populi vox dei, ezen ritka példája alatt, az érdem kisebbités aljas teréről örökre elnémuljon.

N. G. t. kormánybiztosunk kinevezése e motivumát illetőleg, bárha megyénk főjegyzője öntől az elébe vetett keztyűt felemelve eléggé kifejté az okokat, mellyek önt szintolly szerényen, mint méltólag lefegyverzik, de ha mégis a Közönybe N. G.-ről mondott marczali expeditio, vagy tisztviselői eljárás, szóval hazafi tettek, ön által állított emelkedési lépcső valódiságáról kételkednék, bárha egy nemtelen czél, s álarczba bujt épés megtámadó azt nem érdemli; az említett expeditión jelen volt egyénnel s egész községekkel a történeteket mindenkor képesek vagyunk bebizonyítani, hivatkozva addig is t. minister Csányi L. akkori zalamegyei k. biztos urra, ki mint akkori tisztviselőnek erélyességét, buzgalmat, érintkezésénél fogva jeles férfihoz illőleg méltányolta. De ha az utóbbi bulletint olvassuk is, nemhogy nagytársak tartanók, sőt szemtanuk értesítése folytán, kik nem távolból hallák a fülökbe sugott rágalmakat, de ott valának a barcsi jeleneten, mellyen az ön által irigylett fakó kormánybiztosunkat a népélén, élete kockáztatásával hordozá, meg kell vallani, miszerint már azáltal is, hogy saját élete kockáztatása meg sincs említve, s megyéje szabadságáért id. fivérével életveszéllyel tett szenvedéseit hallgatással mellőzé — mellyekről hazánk első ministere nyilvánítá: „hogy a forradalmi jelenetek legmeglepőbb eseményei közé tartoznak;“ — szerénységünk ki jelentése minden sorából, mellyet ön Perczeliesen hangzottaknak nevezhet ugyan, de mindenkor elégséges tények arra, hogy egy valódi érdem ellen áskálódó, s szennyes önérdem miatt sértett károgás irányában megvetéssel nézzen le a romlott akarat aljas posványába. Nevezheti ön nyeglének kormánybiztosunkat, de a becsületes s hazafitteteket méltányoló férfiak előtt bebizonyítá e jeles polgártársunk, mikét a kis testben nagy vállalkozási szellem, hazafi áldozatkészség s nagy lélek létezik.

A mi a tisztikar elleni kifogást illeti, melyet ön hibásan teljhatalmu gyakorolhatása végett substituáltaknak nevez, bárha ön tetszését megnyerni, vagy beleegyezését önnek s elvbarátainak k. biztosunk szerencsés nem vala, minthogy ön egész általánoságban szólva dicső kivételek e t emlit; már pedig, még ön fel nem fedezi egyenként, mindenik magát a kivételek közé számítja; elégtételt e tárgyra nézve nem vehetünk, nem is adhatunk, ha ön kibujva álarczából megnevezi az általa sértetteket, bizonyára a leggyengébb is elég erős lesz arra, hogy önt lovagias elégtételre szólítsa; addig pedig becsülete vigasztalását abban találja, hogy ön velök a tisztli székek egyikén sem nyújtózza, csak távulról károg, mert sordida facta pecus totum corruptit ovile.

A megye jobb része szinte megnyugszik benne, mert mindegyikben, ha gazdag polgárokat nem szemlélhet is, mert nem mindenkeri nyujta a sors mosolygó csókokat, de feltalálja a becsületes polgárt s jó hazafit, kikre a haza vérsznapjaiban támaszkodhatik, s alkottattak saját kívánatára s bizalma alapján a népnek, mely feletti j. könyv bizottmányi ülésben meghitelesítettén, az ellen ön aristocrata elvbaráti sem tettek s tehettek kifogást, Czindery-féle villámsujtotta hivatalnokok hatalmukat kezükből kiejtvén, a megye anarchicus helyzetben nem maradhatott, s e tisztli kart az utóbbi ministeri jóváhagyás törvényesítvén, ellenük csak konczvesztett rágalmazó gáncsokodhatott.

Jól tudjuk azt, hogy miért érzik önök a teljhatalom büzt? mert előbbi tisztviselőink nagyobb részt testben lélekben az aristocrata teremtényei valának, — k. biztosunk pedig előhivta a polgári becsületességet kis alacsony házakból is a megye s haza szolgálatára — hát ez nem rendén van! vagy ön s elvrokonai szerint vagyont, hast s házat kell a hivatalpolczra ültetni? ugy szegény megyénk jaj lenne néked! egy kis osztrák csapat még, s 50 évig le nem vetendenéd saját erőd által a Burics-jármot!

S higye meg ön, hogy Somogyban csak azok nem találhatják hon magukat, kik a hazát Czindery-féle időkben elárulták, vagy kiknek jobban tetszett egy hazaáruló hatalom alatt görnyedni, mint egy igénytelen de érdemdu polgár ernyedetlen munkássága mellett ez által a zsarnokság elől megszabadított megyét a szabadság törvény szabad ösvényén haladva látni egy nagy jövő felé.

Panaszt emelt ön a hires somogyi democrata ösz férfiakért is, ha őrizet alá tétettek, ugy bizonyosan nem azok sorába tartoznak, kik a szabadság elveit védelmezték, de azért, mert a köz édes anya keblébe Czindery alatt tört döfni nem átalálak, jelenleg sem átalallanak titkos hazaelleni csel-szövényeket egész ministeriumig vinni, csakhogy hazaárulási gyalázatjukat elpalástolhassák, s kiknek, ha előbbi kormányzójuk egy levelét kitarjuk a közönség előtt, kitünik, miként fejtől kezdve nem valának egyebek, mint cégéres gaz árulók, Cz—dy aljas czimborái.

S azért mi a kormánynál, melynek ugy is tömredek gondjai vannak, illy megyékre nézve

szerencsétlen következesü kérelemmel nem alkalmatlankodunk; — de kormánybiztosunk meghagyásáért sem esdeklünk, mert tudjuk, hogy bölcsőbb, semhogy pletykarágalomból, ne tettekből itélné a férfit, — de a cikkirő roppant fontosságú figyelmeztetése miatt is nyugodtak vagyunk, mert „ebugatás nem hallik mennyországba.“

Journalisticai ijesztő rémeitől sem irtószunk, mert ha ön journalisticai éles fogaival tovább is harapódzik, ellenébe elég ráspolylyal birunk, — s méltatlan megtámadásai ellen tettekkel felelünk, — s az igazság mennykötésnél nehezebb argumentumaival kergetendjük vissza gonosz lelkiüské sötét barlangjába.

Török József,
Sárközy Sándor s többen.

Szarvas junius 14-kén 1849.

Szarvas városa polgármestere, szállok az urhoz!

Bizonyosan fogja ön tudni, hogy az ország részéről maholnap ötvenezer ujoncznak kell kiállitva lenni. A haza polgárai mindenütt sietnek harczképes ifjaikat zászlóink alá gyűjteni; csak Szarvas városa késik még untalan, Szarvas városa, melynek lakosságát hazafiatlansággal épen nem vádolhatni. Itt hát a hiba csak azon hivatalnokban lehet, kire az ujonczok kiállitása bizva van.

Ezen hivatalnok pedig ön.

Önt a népnek határtalan bizalma emelé egy év előtt polgármesteri hivatalába; s ön ezen bizalommal már a tavalyi ujonczozáskor is csunyán visszaállt s visszaélni akar most is.

De ön olly ügyes és emberismerő Protheus, hogy a körülzúgó nehéz vádak alól mindenkor kisiklik, és minden embernek olly posát tud mutatni, millyen épen kívántatik.

Nem akarunk tehát önnel hosszasanban értekezni; csak a következő két kérdésre szeretnők választ hallani:

1-ször: Honnan van az, hogy Szarvason ez idén sehogy sem megy az ujonczozás?

2-ször: Honnan van az, hogy Szarvason tavaly a szegény embernek fiai, habár a szükséges évszámon már nagyon is tul voltak, elhurcoltatnak, több gazdag embernek fiai pedig, habár épen rájuk esett a katonáskodás kötelessége, szépen itthon maradtak s még most sem indittatnak ki?

Vagy talán azt gondolja polgármester ur, hogy a hazának sokkal kisebb szüksége van katonára, mint önnek — pénzre?

R.

H I R D É T É S E K.

21.

3-3

Wittmayer Antal, Lipót és Károly testvérek nevének Várady-rai megmagyarosítása ezennel hírül adatik.

24

3-1

Bécsből érkezvén

legujabb hölgy- és férfikelmékekkel ajánlkozik Krajcsovics János a német színház épületében.

25

7-1

Balassovits K.

zongorát mind vevésre, mind hónapos bérlésre ajánlja. Tára van a váczi uton Dischér-féle házban 1388. sz. a. 3-ik emeletben.

26

3-1

Egy nevelő,

ki egyszérsmind a zongorában vagy francia nyelvben, ha lehet mind a két szakban alapos oktatást adni képes, kerestetik. Bővebb tudomást szererezhetni Erdősi ügyvéd urnál, Pesten, halpiaczon 112-dik sz. a. 2-dik emeletben.

17.

Haszonbér.

3-3

Pécel helységben 119 hold majorsági föld s erdőből álló birtok, lakházzal, melyben 8 szoba s 2 konyha, s udvarán 7 lóra, 6 tehénre és 24-30 ökörre istálló, 2 kocsiszin, borház s más gazdasági épületek, 7 hold gyümölcsös, zöldésés és lóherés kerttel, folyó évi Szent Mihály naptól 3 évre haszonbérbe kiadandó, s a jelenleg tíres lakházba azonnal be lehet költözni. Értekezhetni Pécelen Fáy György urnál, Pesten Luka Ferencz ügyvédnél Magyarutczá 525. sz. a.

Nemzeti

színház.

Pest, csütörtökön, junius 21-kén, 1849.

VICOMTE LETORIERES.

Vigjáték 3 felv. Bayard és Dumanoir után Somolki.

Rendező: Szentpéteri.

Személyek:

Vicomte Letorieres —	Komlóssi Ida.
Soubise, herceg —	Szilágyi Sánd.
Soubise, hercegnő —	Hubenainé.
Hugeon Tibullus Menelaus báró	Szerdahelyi.
Hermína, nővére —	Bulyovszkiné.

Desperrieres, ügyvéd és hites jegyző — Szentpéteri.

Veronika, testvérhuga — Miskolczi J.

Pomponius, Letorieres nevelője — Szilágyi Pál.

Grevin, szabómester — Telepi.

Genovéva, neje — Szathmáriné.

Órhadnagy — Balácsi.

Történethely: az első felvonásban Páris, a 2-ban Chasauban Desperrieres háza, a 3-ban Marliban

Soubise hercegnő terme.

Kezdeté 7 órakor, vége 9-kor.